

Základní škola Jirny, okres Praha – východ
Brandýská 45, 250 90 Jirny

Minimální preventivní program **2016/2017**

Vypracovala: Mgr. Veronika Krämerová
28.9. 2016

OBSAH:

- 1 Úvod
- 2 Popis současného stavu problematiky
  - 2.1 Charakteristika školy
  - 2.2 Analýza současného stavu ve škole z hlediska SPJ
  - 2.3 Zdůvodnění potřebnosti programu
- 3 Cíle projektu
- 4 Vymezení cílové populace
- 5 Realizace
  - 5.1 Metody a formy
  - 5.2 Navržený způsob realizace
- 6 Měření efektivity programu
- 7 Závěr
- 8 Program proti šikanování
- 9 Krizový plán
- 10 Přílohová část
  - Příloha č. 1 Dokumenty
  - Příloha č. 2 Literatura a webové stránky

Údaje o škole:

Základní škola Jirny, okres Praha – východ

Brandýská 45

250 90 Jirny

IČ: 75031825

Tel.: 281 962 941

www.zs-jirny.cz

e-mail: zs.jirny@quick.cz

Zodpovědná osoba: Mgr. Veronika Krämerová

Složení preventivního týmu: Mgr. Bc. Hana Kudrnová - ředitelka školy

Mgr. Veronika Krämerová - učitelka, školní metodik prevence

Mgr. Martina Šuláková- zástupkyně ředitelky, výchovná
poradkyně

Mgr. Pavla Krutská – školní speciální pedagog

Třídní učitelky

Vychovatelky družiny

Ostatní personál školy

1 ÚVOD

Nárůst různého rizikového chování (zneužívání návykových látek, alkoholu, kouření, záškoláctví, šikanování a jiných) v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o těchto rizicích, naslouchat jejich problémům, otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni, posilovat jejich sebevědomí, rozvíjet sociální komunikaci a spolupráci.

Naše škola připravuje a realizuje Minimální preventivní program, který vychází z metodických pokynů MŠMT (viz.příloha č.1).

2 POPIS SOUČASNÉHO STAVU PROBLEMATIKY

2.1 Charakteristika školy

Naše škola je prvostupňová základní škola od 1. – 5. ročníku. V současném školním roce máme paralelní třídy od 1. až 5. třídy, z toho 3 třídy 3. ročníku (v tomto školním roce 11 tříd). Celková kapacita školy je 280 žáků. Součástí školy je školní družina, která má kapacitu 140 žáků. Školu navštěvují žáci místní i žáci dojíždějící ze spádových oblastí naší školy (Nové Jirny, Šestajovice) a příležitostně i z mimospádové oblasti.

Škola je v rozdělena na dvě budovy – v hlavní budově jsou třídy 3. - 5. ročníků, PC učebna a učebna anglického jazyka. Na odloučeném pracovišti vzdáleném cca 200m se vyskytují 1. a 2. ročníky, školní družina, pohybová místnost, PC učebna. Škola má do přízemních prostor bezbariérový přístup.

Škola má pro výuku tělesné výchovy využití vlastní pohybové místnosti. Pohybová místnost je využívána i školní družinou, pro činnosti kroužků, pro kulturní akce školy.

Žáci naší školy docházejí do školní jídelny při MŠ Jirny vždy v doprovodu pedagoga nebo s vychovatelkami ze školní družiny.

Školní družina je vybavena množstvím her. Vychovatelky organizují besídky, soutěže, přehlídky a akce, které prezentují školu na veřejnosti.

Škola nabízí kvalitní volnočasové aktivity – zájmové útvary nebo činnost školní družiny. Věnujeme se integraci dětí se specifickými potřebami a zdravotním znevýhodněním, poskytujeme jim nápravu v Dys-klubu, snažíme se podpořit i nadané děti v kroužku Zábavná matematika a zájemce o gymnázium připravujeme na zkoušky v kroužku Příprava na gymnázia.

Jsme základní škola s právní subjektivitou. Vyučujeme podle vlastního školního vzdělávacího programu Veselý a chytrý školák .

2.2 Analýza současného stavu ve škole z hlediska rizikového chování

Ve školním roce 2015/2016 jsme řešili tyto závažné problémy, je zde i postup řešení a opatření těchto situací.

1. Klima třídy a spolupráce s třídní učitelkou a rodiči – 3. - 5. třídy

- setkání ve třídě formou rozhovoru a dotazníku – klima ve třídě řešeno metodikem prevence
- spolupráce s třídní učitelkou a rodiči – řešeno vedením školy a výchovným poradcem, opakované setkávání

2. Slovní napadání a nepřiměřené chování ke spolužákům – 5. ročník

- řešeno třídním učitelem v rámci třídnických hodin – celkové chování k sobě navzájem
- dotazníkové šetření (výchovný poradce)
- s třídou dále pracováno v třídnických hodinách, stmelovací výjezd, monitoring výchovného poradce
- v třídě se celý rok pracovalo na upevnování třídního kolektivu a na upevnění zásad slušného chování k sobě navzájem

3. Nepřiměřené chování ke spolužákům – 1. ročník

- řešeno třídním učitelem v rámci třídnických hodin – celkové chování k sobě navzájem
- besedy s žáky o dané situaci mimo třídu – změna prostředí – metodikem prevence
- s třídou dále pracováno v třídnických hodinách, stmelovací výjezd, monitoring metodika prevence
- s třídou se bude nadále pracovat na upevnování třídního kolektivu a na upevnění zásad slušného chování k sobě navzájem
- vše projednáváno s rodičem daného žáka, individuální konzultace, daná situace řešena i s ostatními rodiči (třídní učitel – metodik prevence, výchovný poradce, vedení školy)

2.3 Zdůvodnění potřebnosti programu

Podle našich zkušeností z loňského školního roku a vyzporování chování ve třídách vyplývá, na které oblasti bychom se měli zaměřit.

Zejména na oblast správného třídního klimatu, přátelského prostředí ve třídách, pozitivního přijetí nových žáků a upevnění kladných třídních vztahů. Tato oblast bude v letošním školním roce stěžejní v rámci prevence, protože jsme zhodnotili tento bod jako základ pro zdravé klima třídy. Plánujeme i přednášku na téma Šikana – prevence a její řešení pro celý učitelský sbor.

Nadále se soustředíme na fenomén internetu, facebooku a jiných diskusních oblastí a na nebezpečí s tím spojené (kyberšikana).

Zaměření na problém docházky některých žáků, případné řešení záškoláctví.

Zaměření na vulgární vyjadřování žáků a používání nevhodných slov.

Zahájili jsme spolupráci s městskou policií v rámci bezpečnosti cesty do i ze školy, v jednání debaty na různá témata v rámci prevence rizikového chování, besedy pro správné klima třídy a přátelské vztahy ve třídě.

3 CÍLE PROJEKTU

Dlouhodobé cíle:

a/ žáci

- prohlubovat povědomí žáků o RCH a o jejich možných následcích
- posilovat komunikační dovednosti a zdravé sebevědomí
- řešit problémy nenásilnou formou
- zkvalitnit komunikaci mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a dospělými

b/ pedagogové

- podchytávat skryté projevy RCH a jejich včasné řešení
- kvalitní spolupráce a komunikace mezi školou a rodiči
- vzájemná komunikace mezi pedagogy

c/ rodiče

- komunikace mezi rodiči a školou

Střednědobé cíle:

- využívat externích služeb
- zlepšit klima tříd a školy
- vytvořit krizový plán škol
- týmově spolupracovat s problémovými žáky
- zapojit rodiče do akcí tříd i školy

Krátkodobé cíle:

- využívat jednu hodinu v měsíci k práci s kolektivem /stmelování, řešení problémů atd./
- týmově řešit aktuální problémové situace

4 VYMEZENÍ CÍLOVÉ POPULACE

Žáci: 6 – 8 let..... 1.,2.třída
                              8 – 10 let.....3.,4.třída
                              10 – 11 let.....5. třída

Pedagogové: ředitelka školy
                              zástupce ředitelky
                              učitelky 1. stupně
                              externí učitelky
                              vychovatelky ŠD
                              asistentky

Dospělí: nepedagogičtí zaměstnanci školy
                              rodiče žáků školy
                              veřejnost

5 REALIZACE

5.1 Metody a formy

Prevence RCH je součástí školního vzdělávacího programu naší školy. Témata na sebe navazují a rozšiřují se.

Metody a formy:

- ve výuce jednotlivých předmětů (výklad, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování, referáty, slohová práce, práce s internetem, video, DVD, práce s knihou)
- besedy, přednášky, diskuse
- individuální, týmová práce s problémovým žákem
- práce týmu prevence
- školní a třídní akce
- konzultační hodiny výchovné poradkyně a metodika prevence
- aktivity žáků mimo výuku (výlety, akce, soutěže, kroužky)
- semináře pro pedagogy
- seznámení rodičů s MPP (webové stránky školy, třídní schůzky, Dny otevřených dveří, nástěnka ve škole)

5.2 Navržený způsob realizace

Žáci:

- ve výuce - besedy, přednášky, referáty, projekty
- mimo výuku - akce školy, akce třídy, soutěže, výlety, kroužky

Pedagogové:

- semináře
- publikace, letáky, VHS, DVD
- časopisy Moderní vyučování, Rodina a škola, Informatorium, Učitelské listy
- vyhlášky a metodické pokyny

Rodiče:

- webové stránky
- třídní schůzky, konzultační dny
-

6 MĚŘENÍ EFEKTIVITY PROGRAMU

Cíle programu budou sledovány. Výsledky budou zaznamenávány a vyhodnocovány. K měření efektivity programu bude použito:

- anket (během školního roku)
- schůzek týmu prevence
- sociometrických šetření (v případě potřeby)
- slovní, popřípadě písemné hodnocení akcí žáky (okamžitá zpětná vazba)
- jednání na pedagogických radách (zápisy z těchto schůzí)
- záznamů učitele z veškerých jednání s žáky i rodiči.

7 ZÁVĚR

Minimální preventivní program školy je plněn třídními učiteli dle situace a potřeby třídy za pomoci školního metodika prevence, výchovného poradce, ředitelky školy. Minimální preventivní program je začleněn v mezipředmětových vztazích, ve výuce. Na jeho plnění se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci. Aktivity koordinuje ŠMP.

8 PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy ČR k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č. j. 22294/2013 a je součástí školního Minimálního preventivního programu. Je vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu.

1) Cíl programu

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Škola se zaměří na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky ve třídách i mezi žáky a učiteli, a to bez ohledu na to, zda zde k projevům šikany již došlo či ne.

2) Odpovědnost za plnění programu:

- na tvorbě i realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci
- jeho koordinace je v kompetenci ŠMP
- za realizaci je odpovědná ředitelka školy

3) Co je a co není šikana

Jeden nebo více žáků úmyslně a většinou opakovaně týrá a zotročuje spolužáka či spolužáky a používá k tomu agresi a manipulaci.

Základní formy:

- fyzická šikana: bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální násilí
- psychická šikana: nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování

Šikana je každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině
- je obvykle opakované, často dlouhodobé
- jeho záměrem je oběti ohrozit, ponížit či zastrašit
- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí

Šikana není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

4) Prevence šikany

Každý pedagog je odpovědný za vytvoření zdravého klimatu třídy.

Je povinen zejména:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi
- jednat s dětmi jako s partnery
- udržovat ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy
- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nebýt lhostejný k projevům agresivity
- informovat děti i rodiče, na koho se obrátit při problémech- třídní učitel, výchovný poradce, vedení školy, linka důvěry...

Ředitelka školy:

- zajišťuje vzdělávání pracovníků v oblasti šikanování,
- zajišťuje doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti sociálně patologických jevů,
- zajistí, aby ve školním řádu byla jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení,
- zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole i při školních akcích,
- zajistí, aby žáci a pedagogové byli seznámeni s negativními důsledky šikany,
- spolupracuje se ŠMP a TU při řešení krizových situací.

Školní metodik prevence (ŠMP):

- koordinuje plán proti šikanování a následně s programem proti šikanování seznámí všechny pedagogické pracovníky,
- spolupracuje s TU a vedením školy při řešení krizových situací,
- spolupracuje s okresním metodikem prevence, zdravotnickými zařízeními nebo psychology, Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí a mládeže atd.
- podílí se na aktivitách v rámci prevence šikany.

Třídní učitelé (TU):

- na začátku školního roku informují žáky i rodiče, na koho se obrátit při problémech ve škole (TU, ŠMP, výchovný poradce, vedení školy), ale i mimo školu,
- seznámí na začátku roku žáky i rodiče s programem proti šikaně (zápis v třídní knize, třídní schůzky),
- řeší okamžitě projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s výchovným poradcem a ŠMP),
- v průběhu školního roku diskutují se žáky o slušném chování i pozitivních mezilidských vztazích.

Rodiče:

- v případě podezření na šikanu týkající se nejen jejich dítěte, ale i ostatních spolužáků, informují TU nebo jiného pedagoga, ŠMP, VP nebo přímo vedení školy,
- spolupracují se školou při řešení problému,
- vzdělávají se v dané oblasti,
- spolupracují s PPP či jinými odbornými pracovišti v případě problémů.

Aktivity školy v prevenci proti šikaně:

- práce učitelů, případně ŠMP nebo VP s třídním kolektivem,
- informační leták, doporučená literatura a kontaktní adresy na webových stránkách školy, na nástěnkách ŠMP a VP
- konzultační hodiny VP a ŠMP, pravidla chování ve Školním řádu
- výjezdní pobyty a výlety zaměřené na společné zážitky třídy a upevnění pozitivních vazeb

5) Krizový plán

Postup při řešení šikany nebo podezření na šikanu:

- informovat TU, také ŠMP a vedení školy, dohodnout další postup, je třeba postupovat velmi uvážlivě a citlivě, každý případ je jiný, dodržovat diskretnost a důvěrnost informací, neřešit před celou třídou,
- zorientovat se v situaci, provést orientační šetření (ŠMP ve spolupráci s TU),
- zvážit, zda požádat o spolupráci okresního metodika prevence, zda provést, sociometrické testy, zda přivolat Policii ČR apod.,
- postupovat v souladu s Metodickým pokynem MŠMT ČR k řešení šikanování ve školách a školských zařízení č. j. 22294/2013

Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou) lze doporučit strategii v těchto krocích:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi - v soukromí, upozornit, že případ nebude řešen před celou třídou. (TU, ŠMP)
2. Nalezení vhodných svědků. (TU)
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky, nikoli však konfrontace obětí a agresorů. Zaměřit se na otázky Kdo je obětí a kdo agresorem, Kolik jich je, Kdo je iniciátorem, Kdo je aktivním účastníkem, Co, kdy a kde dělali agresori obětem, Jak dlouho to trvá, ... (TU, ŠMP).

4. Zajistit ochranu obětí. Znovu s nimi hovořit (velmi citlivě), pokud se lišila jejich výpověď od výpovědi svědků. Případně se spojit s rodiči oběti a požádat o pomoc a spolupráci. (TU, ŠMP)

5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi - snažit se najít nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování. (TU, ŠMP, minimálně dva).

6. Svolat schůzku za účasti vedení školy, ŠMP, TU. Projednat, zda se jedná o šikanu a v jaké závažnosti, jaká opatření učinit vzhledem k oběti a agresorovi i třídě jako celku, rozhodnout, kdo bude jednat s rodiči obětí a agresorů.

7. Pozvat do školy rodiče agresorů (jsou-li nezletilí), seznámit je s navrženými opatřeními, požádat je o spolupráci, provést zápis. Je-li agresor zletilý, jednat přímo s ním.

8. Pozvat do školy rodiče oběti (nezletilé), ne však zároveň s rodiči agresora. Dohodnout další opatření a postup k nápravě situace. Provést zápis.

9. TU oznámí případné potrestání viníků ve třídě a dá najevo, že škola nebude shovívavá k podobným projevům chování a že bude vyžadovat plnění Školního řádu. Třídou nadále sleduje a konzultuje postup s ŠMP.

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti (tzv. třídního lynčování) vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

6) Výchovná opatření

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí, ...). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků - klinických psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina). Další práce se třídou je v kompetenci TU, ŠMP nebo VP, případně jiných odborníků. Je třeba si uvědomit, že naším cílem není potrestat viníky, ale především zajistit nápravu a zlepšení vztahů ve třídě.

Pro potrestání agresorů lze užít následující výchovná opatření:

- napomenutí a důtka TU, důtka ředitelky školy
- snížení známky z chování
- převedení do jiné třídy

V mimořádných situacích je možnost užít i jiná opatření:

- ředitelka školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu,
- ředitelka školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Šikana zaměřená na učitele

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.

Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele. Tato forma šikany je tedy charakteristická tím, že strana s nižším statusem a nižší mírou formálně přidělené moci ubližuje straně s vyšším statusem a formální autoritou.

Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorách, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické schopnosti. Ani takový pedagog nemusí disponovat kapacitou zamezit některým šikanujícím projevům vůči sobě. Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pocitu stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí. Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

Agresivní chování s cílem ublížit učiteli ze strany vedení (nejčastěji jako bossing), kolegů (nejčastěji jako mobbing), podřízených kolegů (nejčastěji jako staffing), nebo šikana ze strany zákonných zástupců nebude předmětem tohoto metodického pokynu, protože postrádá aspekt rizikového chování žáků. Tyto formy šikany patří do pracovněprávní problematiky a postupy řešení vymezuje zákoník práce, případně trestní zákoník či občanský zákoník. Jejich výskyt však zvyšuje pravděpodobnost pro výskyt šikany mezi žáky a také šikany zaměřené na učitele a jejich prevence a včasné a vhodné řešení musí být akcentovanou součástí vytváření bezpečného prostředí každé školy.

Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

Pravděpodobnost výskytu šikany zaměřené na učitele snižuje:

- Prevence stojí na celoškolním přístupu, který akcentuje dobré sociální klima, připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci případně intervenci, pokud k výskytu dojde. Uvědomění si rizika a jeho deklarace může významně snížit rozvoj šikany.
- Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů.
- Škola má jasně stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, komu a jak s tím bude nakládáno.
- Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování konzistentně; vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci; vyhýbá se konfrontačnímu tónu.
- Pedagog posiluje zapojení žáků/studentů do výuky, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku pro žáky/studenty zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků; jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout apod.
- Očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků.
- Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou; při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost.
- Všimá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje.
- Problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.
- Všimá si prosociálního a kooperativního chování žáků a oceňuje je; podporuje kooperaci mezi žáky a prostředím, kde se každý žák/student cítí přijatý.

Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je zapotřebí, aby podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
- Škola musí mít připravený krizový plán, ve kterém bude specifikováno, jak se v situaci naplnění tohoto rizika zachová, jakou roli a možnosti řešení krizové situace má sám pedagog, jakou roli vedení školy, školní poradenské pracoviště apod. Plán rovněž zahrnuje pokyny pro zajištění bezpečí pro ohroženého pedagoga a žáky.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy. Pokud je tento plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkostí, zvýšená citlivost, nechut' k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.
- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence).
- Stejně jako u šikany mezi žáky i zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.
- V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

9 KRIZOVÝ PLÁN
PRO RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ

ZŠ Jirny

Vypracováno: 28.9. 2016

KRIZOVÝ PLÁN – CO DĚLAT KDYŽ:

V RÁMCI PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ, JAKO JE ŠIKANA, DROGY, MENTÁLNÍ ANOREXIE, BULIMIE, SEBEVRAŽEDNÉ POKUSY ATD., JE POTŘEBA VĚNOVAT ZVÝŠENOU POZORNOST JAKÝMKOLIV ZMĚNÁM V CHOVÁNÍ I PROSPĚCHU, KTERÉ SE U JEDNOTLIVCE PŘÍP. V KOLEKTIVU VYSKYTNOU. PŘI JAKÉKOLIV ZMĚNĚ CHOVÁNÍ NEBO I PODEZŘENÍ JE VŽDY NUTNÉ:

- Pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny.
- O zjištěných poznacích informovat třídního učitele, příp. ředitele školy, metodika prevence, výchovného poradce.
- Pokud se změna týká celého kolektivu, přenechat šetření na metodikovi prevence, který je proškolený v řešení sociálně patologických jevů.
- Třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky, zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení.

Rodiče žáků jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí a mají možnost kdykoliv žádat vysvětlení a objasnění hodnocení nebo postupů řešení školy. Mají možnost se kdykoliv obrátit na ředitele školy a žádat přešetření situace.

Pedagogové při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty, domácí násilí apod. upozorní zákonné zástupce. Pokud nedojde k pozitivní změně, hlásí situaci na odbor péče o dítě a policii.

Všichni zaměstnanci školy, žáci i rodiče jsou informováni kdo je:

Metodik prevence :   Mgr. Veronika Krámerová   -----

Výchovný poradce: Mgr. Martina Šuláková   -----

KRIZOVÝ PLÁN

Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem.

Při nálezů neznámé látky

1. MOŽNOST

- a) Zajistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku, v **přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru uloží tuto látku do obálky**.
- b) Na obálku napíše **datum, čas a místo zajištění látky, příp. komu byla odebrána, podepíše se a uvede jméno svědka**. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru.
- c) Poté je nutno bezodkladně **vyrozumět policii**. Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec školy. Při převzetí neznámé látky policistou si škola nechá tuto skutečnost **písemně potvrdit**.
- d) Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem uložena přivolanému lékaři.

2. MOŽNOST

- a) Pedagog neznámou látku **ponechá na místě nálezů**
- b) Bezodkladně **zavolá policii**
- c) Do příjezdu policie **zajistí dohled** na místě nálezů, příp. zadrží žáka, u něhož byl nález učiněn

Při ohrožení zdraví žáka

V případě ohrožení zdraví žáka v důsledku podezření na požití omamné látky se posupuje tak, jako když žák přijde do školy s horečkou.

- a) Dítě jevící příznaky užití omamné látky **je odvedeno ze třídy** do místnosti, kde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou rodiče nebo lékařská služba. Pedagog zajistí nad dítětem **dohled dospělé osoby**.
- b) Škola **bezodkladně informuje rodiče** žáka nebo jeho zákonné zástupce o blíže nespecifikovaných zdravotních potížích žáka, rodiče jsou vyzváni k tomu, aby si dítě co nejdříve vyzvedli ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření.

Rodič si přijde do školy pro žáka

- Je seznámen se zdravotními potížemi.
- Škola apeluje na rodiče, aby s dítětem navštívil lékaře.
- Pedagog odkáže rodiče na odborníky na specializovaných pracovištích (PPP apod.).

Rodič si do školy pro dítě nepřijde

Škola přehodnotí zdravotní stav žáka, pracovník školy **zavolá lékařskou službu** nebo **zajistí převoz k lékaři s doprovodem dospělé osoby**. Rodič je o postupu školy předem informován.

- c) Škola **vyhotoví zápis** průběhu celého případu a stanoví postup, jak zamezit případnému výskytu žáka pod vlivem omamné látky nebo výskytu podezřelé látky ve škole.
1. Ve **školním řádu** je uveden zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy.
  2. Proběhne **třídní schůzka rodičů**, seznámení s účinky a příznaky užití návykových látek, jak se škola k případu postaví, jak bude pracovat s rizikovou třídou v preventivní oblasti, rodiče jsou vybídnuti ke spolupráci při výskytu sociálně nežádoucího chování, jsou seznámeni s náplní práce a konzultačními hodinami metodika prevence a výchovného poradce. Jsou dále seznámeni s tím, že dítě pod vlivem návykové látky ve škole porušuje vnitřní řád školy.
  3. Žák, který prokazatelně užil omamnou látku v areálu školy a tím porušil řád školy, bude **kázeňsky potrestán**.
  4. Škola vyzve nejrychlejší cestou **rodiče žáka** k jednání se školou. Rodiče jsou seznámeni se všemi skutečnostmi případu, porušením řádu školy, návrhem výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada. Škola **doporučí** rodičům žáka **specializovanou pomoc odborníků**, vyhotoví **dva zápisy z jednání**, jeden obdrží rodiče žáka, druhý zůstane uložen ve škole. Škola nabídne rodičům pomoc – monitorování, pravidelné schůzky TU, ŠMP, VP, vedení školy.
  5. **Žáci jsou obecnou formou seznámeni s případem** a jsou upozorněni na závažnost držení, přechovávání a užívání návykové látky a to nejen v areálu školy.
  6. **Třída**, v níž se problém objevil, **bude pečlivě sledována**.
- d) Škola informuje sociální odbor v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou nebo alkoholem nebo je v akutním ohrožení zdraví po požití drogy.

Při podezření, že žák zneužívá návykové látky (časná intervence)

Metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, pověřený pracovník:

- a) provede **diskrétní šetření** – zjistí citlivě co nejvíce informací (od spolužáků, rodičů, z poradny apod.).
- b) provede **pohovor s dítětem** – podle vztahu pracovníka s dítětem buď osobně nebo za přítomnosti jiného učitele, nebo jiné osoby (psychologa, sociálního kurátora, pracovníka oddělení pro dítě, kontaktního centra apod.), doporučí mu rozhovor s odborníkem (Linka důvěry, PPP, zdravotní zařízení, SVP apod.)

Po důvodném podezření:

- c) citlivě **informuje rodiče nebo zákonné zástupce** a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy – nebezpečí z předávkování a trvalého zdravotního poškození, včetně vzniku návyku a ohrožení života.
- d) v případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomí škola sociální odbor.
- e) pokud není v silách školy společně s rodiči problém vyřešit, doporučí další odbornou pomoc.

KRIZOVÝ PLÁN

Postup školy při šetření zneužívání návykových látek nebo páchaní trestné činnosti, plnění oznamovací povinnosti.

ŠETŘENÍ A VÝSLECH POLICIÍ

Vstup policie do školy

Zaměstnanci školy se snaží o maximálně dobrou spolupráci a vzájemný respekt.

1. Policista je povinen prokázat se – stejnokrojem s identifikačním číslem, služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie.
2. V případě pochybností o totožnosti policisty si zaměstnanec školy ověří totožnost telefonickým dotazem na pracoviště policie.
3. Ředitel nebo jeho zástupce se seznámí s předmětem policejního úkonu a důvody, jež k němu vedou.

Předvolání a předvedení žáka, podání vysvětlení a výslech

Policie může vyžadovat podání vysvětlení, provádět výslech, předvolat nebo předvést žáka mimo školu. Výslech se provádí zpravidla policisty v občanském oděvu, převezení za použití civilního vozidla.

1. Škola zajistí **dohled dospělou osobou** po celou dobu služebního zákroku i služebního úkonu a to i v případě, že je proveden ve škole. **Písemně je zaznamenáno číslo policisty, jméno převáženého dítěte a datum.** Po ukončení procesu je žák předán zpět do školy nebo je předán zákonnému zástupci.
2. **Vyrozumění rodičů** provádí policista **předem** (u osoby mladší 15 let informuje také orgán sociálně právní ochrany mládeže), v případě, že tak neučinil, informuje rodiče třídní učitel – o způsobu vyrozumění se domluví s policistou.

Policista může úkon provést i v případě, že vyrozumění rodiče nelze zajistit a provedení úkonu nelze odložit. Podle zákona mohou být mladiství vyslýcháni i bez účasti osob vykonávajících dohled nad nezletilými.

3. Na požádání policie ředitel školy **poskytne vhodnou místnost** k šetření žáka ve škole, zajistí také **pedagogický dozor**. Osoby přibrané k výslechu (dozor) mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu a v průběhu provádění takového úkonu navrhnout jeho přerušování nebo ukončení, pokud by provedení úkonu nebo pokračování mělo nepříznivý vliv na psychický stav vyslýchávaného žáka.

Pro děti a mládež platí v plné míře **presumpce nevinny**.

OZNAMOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI

1. V případě, že je zaměstnanec školy svědkem trestné činnosti nebo se o ní dozví, **ohlásí to řediteli školy**. Je proveden **písemný zápis**.
2. Škola celou záležitost **oznámí Policii ČR**.

Trestnou činností se rozumí užívání omamných látek, gamblerství, šikana, týrání, vraždy, loupeže, pohlavní zneužívání, znásilnění, majetková trestná činnost, vystavení šikaně či týrání, příp. jinému nežádoucímu zacházení ve škole i mimo školu.

KRIZOVÝ PLÁN

Postup školy při diagnostice a vyšetřování šikany.

Škola je povinna řešit šikanu ve škole a na akcích pořádaných školou, mimo školu je to věc policie a rodičů.

Diagnostiku a vyšetřování šikany provádí osoba, která má sílu celý proces ustát. Důležité je mít oporu (vedení školy, kolegové, ...).

1. krok - Odhad závažnosti onemocnění

- okamžitě informovat výchovnou komisi (vedení školy, ŠMP, VP, TU) - velmi důležité je určit, zdali vzniklý problém vyřešíme sami nebo jestli zahájit spolupráci s odborníkem.

4 kritéria:

- a) způsob chování, výpovědi obětí a svědků
- b) závažnost a četnost agresivních projevů
- c) čas – jak dlouho šikanování trvá
- d) počet agresorů a obětí.

Oznámení vedení školy, plán řešení a vymezení rolí – jednotný postup.

2. krok - Rozhovor s informátory a obětí (ŠMP+VP+TU nebo vychovatelky ŠD)

- rozhovor s informátory (osoba, která na problém upozornila)

- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- chránit zdroj a obsah informací
- zvýšit pozornost ve třídě, kde se problém objevil
- ověřování informací
- po odchodu informátora si vše zapsat
-

- rozhovor s obětí

- rozhovor vést diskrétně, aby o něm ostatní nevěděli
- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- ověřovat výpovědi
- neslibovat něco, co nemůžeme splnit
- vše zapsat

3. krok - Nalezení vhodných svědků

- spolupráce s informátory, důležití jsou žáci, kteří sympatizují s obětí
- výslech svědků nejlépe mezi čtyřma očima (např. po vyučování, požádat o odnesení pomůcek do kabinetu), aby ostatní nevěděli (ochrana obětí)

4. krok – Individuální rozhovory se svědky

- nekonfrontovat oběti s agresorem, ani jejich zákonné zástupce
- konfrontaci svědků připustit, pouze při protichůdných informacích

5. krok – Ochrana oběti

- zvýšená pozornost v kolektivu - zpřísnit dozory (kontrolovat pohyb dětí na WC, cestou do školy a ze školy, po dobu šetření je možné se souhlasem vedení nechat oběť doma)
- doporučit rodičům odborníka z PPP, SVP nebo jinou vhodnou instituci

6. krok – Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

- popis a zmapování vzniklé situace
- utřídění informací (porovnání důkazů, znalost vztahů v kolektivu)

7. krok – výchovná komise

- výchovná komise + rodič + odborník - (postih agresora – odkaz na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, čl. 5 – výchovná opatření)

Příklad postupu výchovné komise:

- Úvod, přivítání
- Seznámení rodičů s problémem
- Postoj školy k nevhodným projevům chování – vedení školy
- Vyjádření zákonných zástupců žáků
- Návrh zákonných zástupců, jak zlepšit situaci svého dítěte (agresora)- spolupráce se školou
- Seznámení rodičů s možnými řešeními, které navrhuje škola
- Dohodnout se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - TU
- Zpětná kontrola - TU
- Upozornit rodiče na možnost dalších přísnějších výchovných opatření v případě selhání

Zákonní zástupci žáků by měli být zváni na jednání ve škole jednotlivě, písemnou formou. Z každého jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, předmět jednání, závěrečná ustanovení, podpisy všech zúčastněných a souhlas rodičů s navrhovaným opatřením.

8. krok – Rozhovor se zákonnými zástupci obětí (výchovná komise)

- informovat zákonné zástupce o zjištění, závěrech, případně dalších opatřeních
- časový horizont pro sledování situace -14 dní informace o situaci – rodinné a školní klima
- spolupráce (ochrana oběti)

9. krok – Práce s celou třídou

- uzavření celé záležitosti vedením školy ve třídě (VP, ŠMP, TU)
- nastavení pravidel v kolektivu - *TU* + *ŠMP* a informování pedagogického sboru
- sledování třídy
- cíleně pracovat na zlepšení vztahů v kolektivu, v případě pokračující šikany kontaktovat ŠMP, VP, popřípadě odbornou instituci

Strategie vyšetřování

Hlavní zásady:

- je třeba ochránit informátory před pomstou agresorů
- vyšetřování obětí i svědků, ale i agresorů je realizováno tak, aby ostatní nemohli vyhodnotit, co kdo řekl

Pět kroků vyšetřování:

1. rozhovor s informátory a oběťmi
2. nalezení vhodných svědků
3. individuální rozhovory se svědky
4. zajištění ochrany obětem
5. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi, nikdy nekonfrontovat oběť a agresora

Cíle vyšetřování:

1. Kdo je obětí? Kolik je obětí?
2. Kdo je agresorem? Kolik jich je?
3. Kdo je iniciátorem, kdo se pouze účastní?
4. Co, kdy, kde a jak konkrétního dělali agresori obětem?
5. K jakým závažným agresivním projevům došlo?
6. Kde byli a co dělali ostatní svědkové?
7. Jak dlouho šikanování trvá?

Výpovědi k jednotlivým otázkám je nutné zapsat a uspořádat do důkazního materiálu.

Taktika vyšetřování

- pružná, alternativní
- závisí na věku dětí a na dalších okolnostech
- u pokročilé šikany je taktika razantnější a důraznější
- metody musejí mít vždy charakter překvapení a skrytosti

Krizový scénář při zjištění pokročilé šikany

1. Odhad závažnosti situace

- **chování, spolupráce, vztahy, celková atmosféra**
strach, napětí, nesvoboda; souhlas s jednáním a normami agresorů, obviňování oběti, popírání násilí, špatná spolupráce svědků, popírání, odmítání vypovídat ze strachu z následků, ustrašenost oběti - sebeobviňování
- **závažnost a četnost agresivních projevů**
brutální projevy výsledkem delšího vývoje šikanování
- **doba, po kterou šikanování probíhá**
probíhá-li déle než tři měsíce, jedná se o rozvinutější formu šikany

Při odhadu závažnějších forem a stádia šikanování je závazný krizový plán, který upravuje:

- způsob ochrany oběti
- povinnosti pedagogických pracovníků a jejich jednotný postup
- žádost o spolupráci specializovaného odborného zařízení
- zajištění spolupráce a organizačních podmínek
- opatření – školní řád, klasifikační řád, pracovní řád
- způsob další práce se třídou

2. Strategie vyšetřování

- zajištění bezpečí oběti, příp. informátora
- zvýšení pedagogického dozoru na rizikových místech, v rizikových situacích
- rozhovor s informátory, obětí – dokumentace poskytnutých údajů
- zahájení spolupráce s odborným zařízením – odborník na vyšetřování šikany, policie
- poskytnutí dosavadních dostupných informací, zajištění organizačních podmínek vyšetřování – místnost, součinnost

3. Závěry vyšetřování

- součinnost s dalšími subjekty – rozdělení kompetencí
- zajištění ochrany oběti, informátora (pravidelná setkání, telefonní kontakt, zajištění odborné péče, sledování oběti)
- prokázání a usvědčení agresorů, přiznání
- jednání výchovné komise - realizace opatření
- oznámení o potrestání agresorů – vyjádření stanoviska a postoje školy
- náprava kolektivu - intervenční program ve spolupráci s odborníky, restrukturalizace třídy (vyloučit z kolektivu jádro agresorů, realizace vnějšího nátlaku – kázeňská opatření, výchovná opatření)

POPLACHOVÝ PLÁN – při výbuchu skupinového násilí – „lynč“

Metodické východisko pro účinnou pomoc:

překonání šoku pedagoga
záchrana oběti
organizační opatření (celý kolektiv)
rozhovor s informátory a oběťmi
nalezení vhodných svědků
rozhovor s agresory, příp. konfrontace mezi nimi
zastihnout agresory nepřipravené
provedení individuálních rozhovorů se všemi přítomnými žáky – zabránit domlouvání
okamžitý zásah ve spolupráci s kolegy

Krizový scénář pro „lynč“

1. První kroky pomoci

- zvládnutí vlastního šoku (emoce a jednání)
- zastavit skupinové násilí
- poskytnout oběti nejnnutnější pomoc a oporu
- přivolat pomoc

2. Organizace podmínek pro vyšetřování:

1. zalarmovat další pedagogy a dohodnout se na spolupráci při vyšetřování (nenechat žáky bez dozoru)
2. zabránit domluvě na lživé výpovědi
3. zajistit pomoc a podporu oběti - vyhledat lékařskou pomoc, informovat rodiče
4. ohlásit celou věc policii

3. Vyšetřování

1. co se stalo, co tomu předcházelo
2. co kdo dělal a jak
3. co dělali ostatní
4. co jsi dělal/a ty
5. komu se co stalo

Zásady:

1. nekonfrontovat oběť s agresorem
2. zabránit domluvě agresorů
3. Zabránit křivé výpovědi
4. využít momentu překvapení – rychlost, důslednost, jednotnost
5. nechat rozhovory s agresory nakonec
6. dokončit vyšetřování tentýž den

10 PŘÍLOHOVÁ ČÁST

Příloha č.1

Metodický pokyn:

MŠMT Č.j. 21291/2010-28 Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

MŠMT Č.j. 21149/2016 Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

Zákony a vyhlášky :

Zákon č.359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí

Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středoškolském, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon)

Zákon 562/2004 Sb. Změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona

Zákon 563/2004 Sb. O pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č.379/2005 Sb. k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Vyhláška č.72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – novela č. 116/2011 Sb.

Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadanými – novela Vyhláška č. 147/2011 Sb.

Vyhláška č. 103/2014 Sb.

1. Literatura pro oblast školního šikanování

Základní literatura

- Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

Poznámka: Pro pracovníky v ústavní a náhradní rodinné péči může být užitečná kapitola Pastřácké šikany v knize Bolest šikanování (Portál, 2001, 2005).

Doporučená literatura (knihy, sborníky, studie, závěrečné zprávy)

- Kavalír, A. (Eds.) (2009). Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragon press s.r.o.
- Kolář, M. (2013). Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií.
- Kolář, M. (2012). Net story: Příběhy ze světa internetu. Praha: NCBI.
- Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2009). Skrytá podstata Hradeckého školního programu proti šikanování. In: Phillipová, L., Janošová, P. (Eds.) Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference v Praze 19.3. 2009. Praha: Tribun EU.
- Kolář, M. (2005). Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita.
- Kolář, M. (Ed.) (2004) Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na PdF UP 30.3. 2004. Praha: Společenství proti šikaně. 10-12.
- Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2003). Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.
- Kolektiv autorů (2012). Elektronická šikana a jak jí řešit. (Metodický materiál.) Praha: NCBI.
- Kopecký, K., Krejčí, V. (2010). Rizika virtuální komunikace. (Příručka pro učitele.) Olomouc: Net Univerzity. [cit. 2.12. 2012] <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni>
- Krejčí, V. (2010). Kyberšikana – kybernetická šikana. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2.12. 2012] Dostupný z WWW – <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd>
- Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: Sborník metod. Praha: IPPP: Portál.
- Philippová, L., Janošová, P. (Eds.) (2009). Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference konané 19. 3. 2009 v Praze. Brno: Tribun EU.
- Rogers, V. (2011). Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál.
- Říčan, P., Janošová, P. (2010). Jak na šikanu. Praha: Grada.
- Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi. Praha: Portál.

2. Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

Web Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz (poradna, publikace, letáky ke stažení apod.)

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Veřejný ochránce práv, www.ochrance.cz.

Amnesty International ČR, www.amnesty.cz

E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Portál E-Bezpečí, www.e-bezpeci.cz

Online poradna projektu E-Bezpečí, www.napisnam.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

Vyhledávací aplikace certifikovaných primárně preventivních programů také v oblasti šikany: <http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace/poskytovatele>